

Z

inktrycket

NUMMER 2 2018

FÖR OSS SOM ARBETAR PÅ
ZINKGRUVAN MINING

”Ett promenadskift”

En eftermiddag
i verkets manöverrum

NYTT VERKSAMHETS-
LEDNINGSSYSTEM
Mats Bjärmark är igång

SNART SLIPPER
VI SLADDEN
Sladdlösa lampor på väg

FRÅN DIAMANTER
OCH URAN TILL ZINK
Louise är vår nya
prospekteringschef

VD HAR ORDET ”
Satsningen i Dalby

Zinkgruvan Mining
a subsidiary of **lundin mining**

SATSNINGEN I DALBY

”De kommande 9–12 månaderna kommer att utvisa hur vi skulle kunna bryta Dalbymineraliseringen säkert och kostnadseffektivt.”

Säkerheten

2018 har inte varit lika bra som 2017 när det gäller antalet olycksfall. Även om de olycksfall som drabbat oss under året har varit lindriga, är ett olycksfall ändå alltid ett olycksfall.

Vi har nyligen beslutat i vår skyddskommitté att införa att vi alltid ska använda skyddsglasögon. Jag tycker det är väldigt positivt, för ögonskador kan ge komplikationer och livslånga besvär. Detta vet jag

av personlig erfarenhet då min bror för många år sedan förlorade ett öga.

Nu måste vi tillsammans ändra på trenden, så att alla kan åka hem efter sitt skift utan skador.

Produktionen

Produktionsmässigt sett har vi haft det kämpigt under sommaren och början av hösten. Det var skönt att få tillbaka alla efter semestern så att vi kunde få upp farten igen. Vi kom igång bra under den sista delen av kvartal 3.

Vår nya gruvchef, Craig Griffiths började under augusti månad, och vi vill alla önska honom hjärtligt välkommen. Vi hälsar också Malin Söderman välkommen, vår nya chef för avdelningen för Hälsa, Miljö och Säkerhet.

Digitalisering och automatisering av gruvan går framåt! Vi bygger ut fibernätet under jord, vilket är ryggraden i ett automatiseringssystem. När vi kan och har förutsättningar nyttjar vi våra nya lastmaskiner med automationslastning.

I verket gör vi om organisationen för att fokusera mer på underhåll för att få en mer effektiv och produktiv anrikningsprocess.

Vi har ett tufft produktionsprogram för resten av året. Jag är övertygad om att om vi jobbar tillsammans kommer vi att klara av detta. Metallpriserna har sjunkit kraftigt under de senaste månaderna och då är det viktigt att vi producerar enligt plan.

Prospektering

Vi ökar våra prospekteringsarbeten och borrar nu för fullt mot Dalby samt inom undersökningstillståndet Flaxen. Vi prövar ständigt nya och moderna prospekterings-tekniker. Under hösten genomförde vi undersökningar med seismik i Zinkgruvan. Vi planerar nu antalet kärnbormeter för

kommande år, och vi har för avsikt att öka prospekteringen ännu mer.

Dalbyprojektet

Vi lämnade in en koncessionsansökan för Dalbymineraliseringen till Bergmästaren i juni och förväntar oss ett beslut från myndigheten under första halvåret 2019.

Nu gör vi en intensifierad borrningsinsats mot Dalby, ovan och under jord. Vi kommer även att öka tempot på drivningen av undersökningsorten på 1130 meters nivå, som kommer ge oss snabbare och säkrare information om mineraliseringen.

En studie har påbörjats för att utvärdera vilken brytningsmetod vi ska använda, och hur vi ska uppfordra malmen. De kommande 9–12 månaderna kommer att utvisa hur vi skulle kunna bryta Dalbymineraliseringen säkert och kostnadseffektivt.

I koncernen

Vår CEO (vd) för Lundin Mining, Paul Conibear har beslutat att gå i pension och han har ersatts av Marie Inkster som varit CFO (ekonomichef) under många år. Hon kan hela vår verksamhet och det känns väldigt roligt att få jobba i ett stort gruvföretag med en kvinna som CEO.

Lundin Mining har försökt köpa gruvföretaget Nevsun Resources men tyvärr gick inte köpet igenom. Detta innebär att Lundin har en fortsatt stark kassa för att förvärva andra gruvor. Metallpriserna har sjunkit de senaste månaderna vilket ofta är en bra situation för att göra intressanta och effektiva företagsförvärv.

Vi är Zinkgruvan.
Agne

ZINKTRYCKET

Medarbetartidningen Zinktrycket utges av Zinkgruvan Mining AB. Tidningen utkommer fortsättningsvis tre gånger per år och belyser nyheter i företaget.

Har du idéer till tidningen är du välkommen att höra av dig till Monika Andersson, tel. 0583-822 03 eller e-post: monika.andersson@lundinmining.com.

Ansvarig utgivare: Agne Ahlenius, vd
Redaktion: Zinkgruvan Minings redaktionsråd.

Grafisk form och produktion:

Bild & Kultur AB, Skyllberg
Tryck: Risbergs Information & Media AB, Uddevalla.
Upplaga 900 ex.

Zinkgruvan Mining AB
696 81 Zinkgruvan
Tel. 0583-822 00
www.zinkgruvanmining.com
www.facebook.com/zinkgruvanmining

SÄKERHET I FOKUS

Dieselvavgaser

– hur ligger vi till?

I augusti kom representanter från koncernen i Zinkgruvan för att göra punktmätningar av dieselpartiklar i luften nere i gruvan tillsammans med HMS-avdelningen.

Dessa mätningar ger en ögonblicksbild av hur det ser ut just i det tillfället. Om ventilationen fungerar bra så får vi värden som ligger under Lundin Minings rekommenderade gränsvärden. Överlag klarade vi mätningarna bra. Ej fungerade avgasutsug på verkstad 800 gav värden som översteg gränsvärdet. Mätningar i CF-området i Nygruvan gav generellt värden som översteg rekommendationerna. Lastning förekom i området vilket spred avgaser ned på underliggande skivor där bultning pågick.

Förutom dessa punktmätningar sker löpande mätningar av NO₂. Senaste mätningarna, utförda under juli blev resultatet mellan 2–11 procent av Arbetsmiljöverkets gränsvärde. Grupper som mätningen utfördes hos var lastning, media och ortdrivning.

Viktigt att ha koll på fordonen

Förutom att se till att alla fordon som köps in har motorer med högsta miljöklass ska kontinuerliga kontroller av motorerna utföras. Lättare fordon ska

Med hjälp av utsläppsmätaren kan vi själva mäta halterna av kolväten, kolmonoxid, koldioxid och syre under jord.

kollas var 14:e månad och tyngre fordon kollas vid 250-timmars service. Det hela sker genom så kallade erfarenhetsmätningar. Första gången fordonet testas ger det ett utgångsvärde som man sedan jämför kommande mätningar med. Om ett mätresultat överstiger 10 procent av utgångsvärdet ska man analysera vad detta beror på.

Arbetsmiljöverket har halverat sina gränsvärden för dieselvavgaser, men för underjord- och tunnelarbete träder inte dessa nya gränsvärden i kraft förrän 21 augusti 2023.

Text & foto: Per-Åke Persson

Obligatoriskt att skydda ögonen

Från och med 1 januari 2019 inför vi nya regler för ögonskydd.

Sedan tidigare är det redan krav på att bära skyddsglasögon eller hjälmvisir på flera platser i verksamheten och i samband med arbetsmoment där det finns risk för ögonskada. Några exempel är vid hantering av kemikalier, högtryckstvätt och vid renblåsning med tryckluft.

FRÅN OCH MED 2019 GÄLLER ATT:

- Vi bär **alltid** skyddsglasögon eller hjälmvisir när vi vistas i verkstäder.
- Vi bär **alltid** skyddsglasögon eller hjälmvisir där det är hjälmvång.

Visste du att hälften av alla ögonskador som sker inom vår bransch hade kunnat undvikas om skyddsglasögon hade använts?

Per-Åke Persson bland lampor och PED-system. Snart kommer nya hyllor med laddstationer till de nya lamporna.

Snart slipper vi sladden

Just nu pågår ett projekt för att byta ut PED-systemet i gruvan. Det nuvarande PED-systemet, med både lampa och larm, ska bytas ut och ersättas av en sladdlös lampa och en kommunikationsradio. Går allt enligt plan är de nya sladdlösa lamporna på plats innan årsskiftet.

– PED-systemet har kanske överlevt sig själv. Så vitt jag vet är det inga andra gruvor som använder sig av det längre och vi vet sedan tidigare att det är en källa till irritation. Framför allt "den här jävla sladden" som det brukar stå i GRIA, säger Per-Åke Persson, arbetsmiljösamordnare.

Stabilitet och pålitlighet

Gruvan började tidigare i år kolla på hur PED-systemet kan bytas ut. Eftersom PED-systemet omfattar

både gruvlampa och larmfunktion måste även larmfunktionen ersättas. Larmsystemet ska nu gå via kommunikationsradion som de flesta redan använder och som redan finns i bilarna.

– Det är viktigt att systemet är både stabilt och pålitligt. Vi har installerat en extra server och anslutit kommunikationsradion till gruvans fibernätverk för att se till att systemet alltid ska fungera, säger Per-Åke Persson.

– Vi åkte till Garpenberg och kollade hur deras radioteknik fungerade. De arbetar på ett liknande sätt som vi tänkt att göra, med en sladdlös lampa och kommunikationsradio.

– Förändringen innebär att vi kommer behöva ta fram nya instruktioner; finns det ingen radiotäckning så får du inte arbeta, utan avbryt arbetet och be någon komma och dra fram radio. Det är ganska

"... vi vet sedan tidigare att det är en källa till irritation. Framför allt 'den här jävla sladden' som det brukar stå i GRIA."

Per-Åke Persson

FRÅN DET HÄR...

... TILL DET HÄR

”Jag fick min testlampa i mellandagarna i julas och sedan höll batteriet till februari. Jag kör visserligen inte konstant men jag använder den så mycket jag behöver. Den gamla lampan laddade jag nästan varannan dag.”

Ronny Andersson

resurskrävande, men det är väldigt viktigt. Vi har utbildat flera personer i mediagruppen nu också, så att det inte bara är elavdelningen som kan dra fram radio, just för att det ska gå snabbare, berättar Per-Åke Persson.

I bullriga miljöer är det inte säkert att larmet som går ut via radion hörs. En fördel med de gamla lamporna är att lampan började blinka när det gick ett larm.

– Vi kollar på några andra lösningar, men än så länge är inget bestämt. Det finns många olika varianter, exempelvis att sätta blyxtljus på fordon som blinkar när larm går, säger Per-Åke.

Lamptester

När teknikfrågorna var löst var det dags att testa olika lampor. Det togs hem flera olika lampor som elavdelningen gjorde störnings- och luxtester på. Vinnaren blev en lampa från det Hong Kong-baserade företaget Wisdom.

– Wisdomlamporna fick vi dessutom ett bra pris på. Vi beställde hem 15 lampor som testades av ungefär 25 anställda, och till största delen var de väldigt nöjda, säger Per-Åke Persson.

Per-Åke sökte vitt och brett efter referenser på Wisdomlamporna och efter mycket letande hittade han dem. Inom Lundin-koncernen.

– Jag satt och kollade på en video från Neves Corvo, vår systergruva i Portugal. Videon handlade om kvinnliga arbetare i gruvmiljö, och efter några minuter såg jag hur de knäppte på sig såna här Wisdomlampor som vi tittade på! Så det var ju bara att maila deras HMS-chef och fråga hur de upplevde lamporna, och de var väldigt positiva.

Ronny Andersson.

.....
– En annan fördel är att man slipper bättet, kravet är att vi ska ha flyktmasken inom tio meters avstånd och den kan man lika gärna kroka fast direkt i byxorna eller lägga bredvid sig när man kryper in under en maskin.
.....

”Äntligen”

Den nuvarande lampan har en sladd som går över hjälmen, ned för ryggen och till PED-systemet.

– Alla sladdar är ju lika långa, så jag som är 1,70 lång har en sladd på 20 centimeter i en båge över ryggen. Det är väldigt lätt att den fastnar i saker när man kryper under en maskin eller klättrar i ett motorrum, säger Ronny Andersson, på mekverkstaden nere på 650-metersnivån.

Sedan i januari har Ronny fått testa en sladdlös lampa, andra på mekverkstaden har provat ännu längre.

– Det här är inte riktigt den lampa som vi kommer byta till, den nya är mer kvadratisk, säger Ronny. Men jag pratade med de andra mekarna om lamporna senast igår och alla är väldigt nöjda med att slippa sladden, allting blir mycket smidigare.

Den nya, sladdfria lampan tas ur laddningsstationen på morgonen, knäpps fast på hjälmen och sätts sedan tillbaka i laddningsstationen när man jobbat klart. Hel- och halvlyjus kontrolleras genom en knapp på sidan av lampan.

– Att byta lampor kanske inte låter som en stor grej, men jag har bara arbetat här i sex månader och har redan tröttnat på sladden, säger Per-Åke och fortsätter: Det är kul att vara med och jobba med något som känns bra för dem som arbetar i gruvan. De flesta utvärderingarna säger ju ”äntligen”!

Text & foto: Adam Ryberg, Bild & Kultur AB

KARBIDLAMPAN & ANDRA GRUVLAMPOR

Fram till 1950-talet brann gruvlamporna med öppen låga under jord. Äldsta lamporna eldades med rovolja, och därefter med fotogen. I början av 1900-talet övergick man till karbidlampor.

Karbid, eller kalciumkarbid är ett slags små, grå och spröda stenar som gruvarbetarna handlade i någon av Zinkgruvans affärer, där man också köpte sina gruvstövlar och sina arbetskläder.

Karbiden lades i lampans nedre del, den övre fylldes med vatten. När vattnet droppade ner i karbiden

bildades acetylen, som brann med klar låga. Med skruven reglerade man droppets hastighet och därmed lågans storlek.

Pannlamporna kom i slutet av 1950-talet. De första lampbatterierna känkades på ryggen. I mitten av 60-talet kom batterier med blyackumulatörer som vägde mindre och höll längre. När maskiner med hytt introducerades gick det inte att sitta med batteri på ryggen längre, och sedan dess har batteriet hängt på höften.

”Det måste vara enkelt att förstå hur saker fungerar”

Zinkgruvan utvecklar eget verksamhetsledningsystem

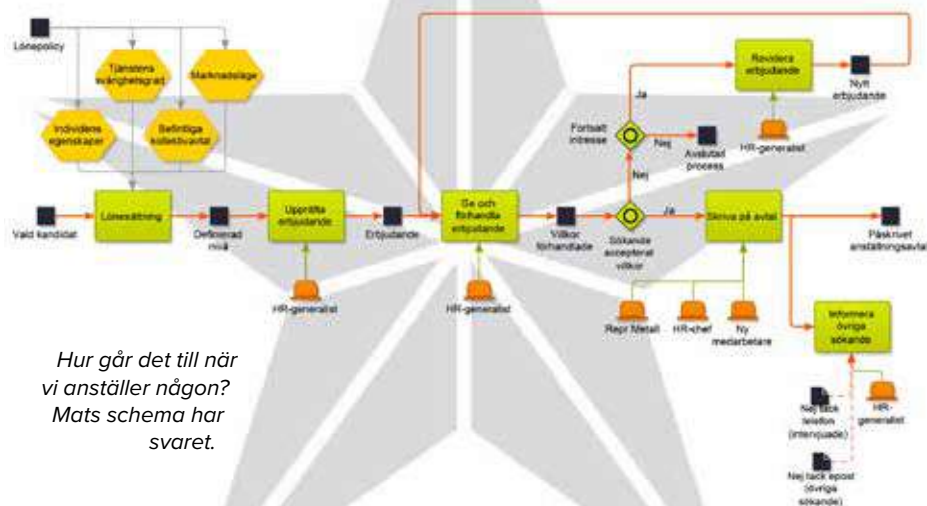
Sedan ett halvår tillbaka pågår en heltäckande kartläggning av hur vi arbetar på företaget. När projektet är klart ska det finnas ett uppritat schema över våra arbetsprocesser och vem som gör vad. Syftet är att det ska bli enklare att se hur saker ska göras och vem som har ansvar för vad.

Det kan låta som ett stort projekt – och det är det också. Vi kollar med projektets ledare Mats Bjärmark hur projektet fortskrider.

– Det går sakt men säkert, säger Mats. Under början av november publiceras det första embryot till ett schema på intranätet, där alla kan se hur det är tänkt att fungera. Det viktiga är att det är användbart för våra medarbetare. Det ska vara enkelt att förstå hur saker fungerar och vem som ansvarar för vad.

Det är en förutsättning för Mats att jobba nära verksamheten för att kunna kartlägga våra arbets sätt på ett korrekt sätt.

– Arbetet utförs oftast i intervjuform där jag tillsammans med Lars Bengtsson på HMS träffat representanter för olika avdelningar i företaget och på så vis fått dessa personer att beskriva sina arbetsprocesser och flöden. I första steget publiceras processer inom personal och HMS. Många gruvprocesser är också kartlagda och närmast att

Hur går det till när vi anställer någon?
Mats schema har svaret.

publiceras är ortdrivnings- och pallbrytningsprocesserna. Till uppritade processer länkas, där det finns, instruktioner, beskrivningar, riskbedömningar och annan relevant fakta. Engagemanget från verksamheten är stort!

Verksamhetsledningssystemet ska vara ett enkelt men heltäckande verktyg, vilket är en utmaning.

– Med tiden kommer det ge sig vilken detaljnivå som är lagom för oss på Zinkgruvan när vi beskriver våra processer. Vi börjar med de större processerna och sedan får verksamhetens behov styra. Jag tror att detta kommer vara ett bra verktyg för oss alla att enklare förstå hur saker fungerar och samtidigt kunna arbeta med ständiga förbättringar, menar Mats.

VAD ÄR DET BÄSTA MED DITT JOBB?

Sara Collins, Inköp
– Utvecklingsmöjligheterna! Det känns som att det finns många möjligheter och sätt att utvecklas!

Jouni Saarinen, Besiktningssamordnare
– Det här är min tredje vecka på jobbet! Jag tycker det verkar bra. Alla hälsar, jag har fått ett riktigt bra bemötande. Sånt är så viktigt när man är ny.

Marko Lopac, Mining Engineer, Lundin Mining
– I get to visit different countries and meet different people. For example, I can enjoy the Swedish FIKA! It's great that everybody gets together around the same table and enjoys some coffee during a busy day.

Johan Jantunen, Operatör i anrikningsverket
– Jag gillar mitt jobb för man måste tänka lite, och knäpa. Det måste vara stimulerande för huvudet om jag ska trivas.

Lise-Lott Larsson, HR
– Det är mycket! Människokontakten såklart, jag har nog varit i kontakt med alla som jobbar här. Och man måste hålla sig uppdaterad när det gäller nya lagar och sånt. Det håller en skärpt.

Koppar – en ledande metall

Koppar var den första metallen som människan lärde sig att behärska. Från att ha varit en metall som användes främst till smycken, verktyg och enkla vapen har den tagit en viktig plats i moderna samhällen tack vare sin ledningsförmåga.

Koppar upptäcktes i Mellanöstern omkring år 9000 f. Kr. och i det antika Rom bröts och användes koppar i relativt stor skala. I takt med rikets fall minskade även den europeiska kopparutvinningen som inte skulle få fart ordentligt igen förrän en viss gruva i Dalarna började leverera.

I Falu gruva har det brutits koppar sedan åtminstone 1000-talet. 600 år senare var gruvan den största i Europa och koppar Sveriges viktigaste exportvara. Tidvis svarade gruvan för två tredjedelar av det europeiska kopparbehovet och koppar från Falun användes i mynt ända nere i Spanien och i plåtform täckte den tak på slott och katedraler i hela Europa.

Användning

Förutom ädelmetaller är koppar den metall som leder elektricitet och värme bäst, och används därför som ledare i olika kablar.

Koppars ledningsförmåga har dessutom gjort den till en viktig del i omställningen till alternativa energikällor som sol-, vind- och vattenkraft. Dessa energikällor behöver dels stora mängder koppar för att generera elektricitet – en vindturbin innehåller ungefär fem ton koppar – men även för att överföra energin långa sträckor med så låg förlust som möjligt.

Framtidsvision

Kärnfusion är ett sätt att utvinna energi genom att slå samman atomkärnor. Det är i stort sett samma reaktion som sker i solen och forskare och ingenjörer hoppas kunna återskapa reaktionen här på jorden, vilket skulle kunna ge oss en obegränsad källa av rent bränsle. Problemet är att de temperaturer som behövs når över 100 miljoner °C. Här skulle koppar genom sin förmåga att leda elektricitet kunna användas för att tillverka fältspolar som genom magnetiska fält hjälper till att hålla reaktionen under kontroll.

» Vill du veta mer om koppar? Surfa in på www.copperalliance.se.

Text: Adam Ryberg, Bild & Kultur AB

KOLL PÅ KOPPAR

Tecken: Cu
Smältpunkt: 1084 °C
Kokpunkt: 2562 °C

Främsta användning: Som ledare i kablar

VISSTE DU ATT?

Kopparkapslarna som använt kärnbränsle förvaras i har en hållbarhet på ungefär **1 000 000 år**.

En personbil innehåller ungefär **50 kg koppar**.

Ett trafikflygplan innehåller i genomsnitt **19 mil kopparkabel**.

Frihetsgudinnan i New York är klädd med mer än **80 ton koppar**.

Välkommen Louise!

Louise Lindskog är nyanställd prospekteringschef hos Zinkgruvan Mining. Hennes jobb går ut på att identifiera nya mineraliseringar i och runt Zinkgruvan. Innan hon kom till Zinkgruvan har hon hunnit med en hel del, som bland annat att leta efter diamanter femtio mil ut i den australiensiska öknen.

Louise växte upp i gruvlandet Australien, men flyttade hem till Sverige med sina föräldrar i mitten av 1980-talet. Längtan tillbaka var stark och 1998 flyttade hon tillbaka.

– Jag bestämde mig för att plugga till geolog på James Cook University i nordöstra Australien, berättar Louise. Efter fyra års studier kände jag att det var dags att se mig om i världen. Bland annat letade jag diamanter ute i öknen. Vi färdades med helikop-

ter till de olika provpunkterna. Det var ett fysiskt arbete där varje prov vi tog med oss hem kunde väga upp emot fyrtio kilo. Jag lärde mig att bli ökensmart och hur man skyddar sig från sol, värme och andra faror. När man har femtio mil till närmsta butik och sjukhus lär man sig vara rädd om de resurser man har. Under en period letade jag även efter uran i Namibia.

Periodvis har Louise jobbat på närmare håll.

– Jag skrev mitt examensjobb på ett LKAB-projekt, där jag även jobbade en period. Nu är jag väldigt glad över att vara prospekteringschef här i Zinkgruvan. Jag har alltid varit väldigt intresserad av vår jord och natur. Det var det intresset som fick mig att plugga till geolog. Som prospekteringschef får jag jobba med det jag brinner allra mest för.

Eftermiddag i verkets manöverrum

– När man tittat på bubblorna några år, då ser man när det behövs mer eller mindre luft och mer eller mindre vatten, säger Johan Jantunen.

Den som snabbt promenerar från verket ner till företagets matsal på andra sidan vägen i Zinkgruvan, hämtar fläsk och löksås i låda, och lika snabbt promenerar uppför backarna och avslutar med alla trapporna upp till verkets manöverrum längst upp i bortersta hörnet, den kan låta lite ansträngd på rösten en lång stund efteråt. Och den som ringde och önskade sig en matlåda till kommande nattskift, har en fin present som väntar i kylan.

Den här torsdagen är en ovanligt lugn dag i anrikningsverkets manöverrum. Inget matarstopp, inget kvarnstopp, inget stopp i någon ledning, inga elfel, inga mekaniska fel, ingen översvämning. Just ingenting av sånt som då och då inträffar.

– Ett promenadskift, sammanfattar operatören Johan Jantunen någon timme innan 12-timmarspasset är till ända. När han var ny i verket för tio år sedan sa de äldre kollegorna: ”Ser du oss sitta och göra ingenting, så är det för att allt går som det ska.”

Det är lugnet före stormen, under kommande veckor ska manöverrummet totalrenoveras och byggas ut, samtidigt som driften rullar på som vanligt.

– Vi operatörer har fått mycket att säga till om i byggplaneringen, och det är bra. Det är ju vi som ska vara här, säger Johan Jantunen. Att vi bygger om är en riktig moralboost för oss som jobbar här.

Två nya fönster ska tas upp i ytterväggen och det blir en glasvägg från manöverrummet ut mot verket. Det blir också plats för ett större mat- och

mötesbord där alla får plats. Och färgsättning då? ”Vitt är inget alternativ”, säger någon, och så var den diskussionen klar. Frågan om ljudanläggning och Spotify tar lite längre tid att avhandla.

I de nya lokalerna kommer man att slussas in till en skofri zoon. Att hålla så rent blir en utmaning, för rör man sig i verket blir man smutsig, och det gäller inte bara skorna.

– Vi kunde ju köra kalsongdagar på onsdagar, och klä av mer än bara skor. Så har vi extrarent åtminstone en dag i veckan, skojar någon.

– Ombyggnaden blir ett lyft även säkerhetsmässigt, påpekar skyddsombudet Fredrik Strid som tittar förbi i manöverrummet. Just nu finns bara en enda utrymningsväg härifrån, vilket inte är så lyckat.

A-skiftet utgörs av Johan Jantunen och Kristofer Ahlnäs som sköter flotationen ihop, pastabevakarna Daniel Elovsson och Sonny Lind och »

RESPEKT

”Vi operatörer har fått mycket att säga till om i byggplaneringen, och det är bra. Det är ju vi som ska vara här”

Processingenjören Robin Majer från Wales kom till Zinkgruvan för två år sedan.

– Jag jobbar lite som en brandman, säger Robin, helst vill jag jobba långsiktigt med förbättringar, men ofta blir det mer brandkårsliknande uttryckningar.

Sven-Erik Leoson,
Sonny Lind och
Kristofer Ahlnäs.

Sven-Erik Leoson som ansvarar för krossning av malm. Chef för driften är Yngve Rylander, som fram till april 2018 var chef för mobilt underhåll under jord.

– Jag har bara jobbat ett år med processen, så jag är fortfarande på upplärning, säger Kristofer som tidigare varit ortdrivare. Om man löser ett problem med processen är det inte säkert att det är samma lösning nästa gång. Det kan vara flera olika lösningar på ett och samma problem. Det är en utmaning att få till det, och det tycker jag är roligt.

– Vi brukar kunna lösa det mesta, säger Sonny. Någon är bra på att klura, nån är väldigt stark, nån har det i händerna – ihop löser vi allt.

Via skärmarna följer operatörerna hur processen fortgår. Om siffrorna går från grönt till rött börjar det bli dags att reagera. På morgonmötet stämmer man av planering, siffror och säkerhet med gruvan. Hur mycket pasta som kommer behövas. Hur mycket och vad som kommer att uppfordras.

Det ringer. Kristofer svarar.

– Det löser sig. Jag fixart. Jojo, det blinkar rött, jag ser det. Det fixar vi. Nej. Det är LUGNT!

Det ringer igen.

– Perka ville vi skulle kolla vad det är för koncentration på IPX:en, säger Johan när han avslutar samtalet. 1,018 va? Jag kollar det med Robin.

Två mekaniker slår sig ner vid fikabordet. De har just gått på sitt skift och undrar vad gänget i verket

gjort för att reta upp förmiddagsmekanikerna så väldigt. "Reta upp...? Jag frågade bara vad de höll på med... Det läckte djävlar, och hela verket var rökfyllt", försvarar sig en av pastabevakarna.

Morgan Danielsson ringer från Enemossen för att stämma av läget innan han går hem för dagen. När personalen ute på mossen går av sitt skift tar anrikningsverkets personal över ansvaret. Någon från verket ska strax åka ut till mossen för att inspektera ledningarna och ställa om flödet av sand.

– Run of Mine, någon?

– Ah, synd att vi jobbar just den dan, säger Johan belåtet. Plikten framför allt.

Text & foto: Maria Gunnarsson, Bild & Kultur AB

Mekanikern Tommy Larsson jobbade i gruvan på 80-talet, när man återfyllde utbrutna rum med sand och mycket vatten som skulle dräneras bort.

Den som tar slut gör mer. Så är den enkla kafferegeln i verket.

Yngve Rylander.

VAD BETYDER VÅRA VÄRDEORD FÖR JUST DIG?

Vi bad fyra av våra medarbetare att förklara varsitt av våra värdeord, och vad det innebär för just dem.

SÄKERHET

Liam Gillberg:

– Att arbeta förnuftigt och alltid vara försiktig och bära den skyddsutrustning som krävs.

RESPEKT

Erika Gillberg:

– Respektera och hjälpa varandra. Att vara en god lyssnare.

INTEGRITET

Elin Karlsson:

– Vara säker på att processer fungerar på ett företag så min identitet inte blir blottad.

FÖRTRÄFFLIGHET

Niklas Johansson:

– Rätt sak vid rätt tillfälle på rätt plats.

5 OPERATÖRER PÅ VARJE SKIFT

- Driften av verket sköts av ett skiftlag på fem operatörer, och fem skiftlag turas om att hålla verket igång dygnet runt, alla dagar.
- Två personer sköter flotationen och två sköter pastan, en ansvarar för krossning.
- Skiften är 12 timmar. 06–18 och 18–06.
- Skiftcykeln är 3,5 veckors arbete och 1,5 vecka sammanhängande ledighet.

CRAIG GRIFFITHS

En spännande gruva med många utmaningar

Den 6 augusti tillträdde Zinkgruvans nye gruvchef, Craig Griffiths. Närmast kommer han från Volvo Construction Equipment i Eskilstuna, men det var inte där han började. Ursprungligen kommer Craig från Australien, och han inledde sin yrkesbana i bly- och zinkgruvan Woodcutters Mine utanför Darwin i norra Australien, ett område som räknar knappt två invånare per kvadratkilometer.

I Australien träffade han en tjej från Lidköping, och 1998 flyttade paret till Sverige med sin tvååriga dotter, och strax därefter föddes tvillingarna.

– Jag hade turen att få arbete på LKAB och vi bodde åtta år i Kiruna, där jag hade många olika befattningar: sprängtekniker, utvecklingssamordnare för produktionsborrning och jag var även operativ chef för bergmekanik i Kiruna och i Malmberget. Jag trivdes väldigt bra i Kiruna!

Färden gick vidare till Boliden, där han blev gruvteknisk chef för koncernens alla gruvor. Efter fyra år inom Boliden engagerade sig Craig i projektet Woxna Graphites, som skulle återöppna den gamla Kringelgruvan mellan Edsbyn och Voxna för brytning av grafit för framtidens batterier.

– Priserna hade stigit väldigt på grafit, men under resans gång sjönk priserna tillbaka till utgångsläget igen, så nu ligger grafitten brytningsfärdig och bara väntar på en kund, berättar Craig.

Det var genom tjänsten på Volvo som Craig tog koll på världens gruvindustri på allvar. Han hade ansvar för företagets

”Kanske är det så att det viktigaste jobbet av alla har den som tömmer toaletterna under jord. Jag har själv sett hur illa det kan gå när en sådan uppgift går snett...”

nyckelkunder, och genom att besöka dem för att ringa in behov och anpassa gruvmaskinerna därefter, kom han att besöka gruvor i fyrtio länder – från USA och Kanada via Algeriet, Tanzania och Sydafrika till Dubai och Azerbajdzjan.

Och hur upplever Craig Sverige som gruvland?

– Fantastiskt! Men litet! Här finns så många mineraliseringar som inte används...

Efter tre veckor i Zinkgruvan:

Craig håller som bäst på att sortera de första intrycken av företaget, och han betonar vikten av en bra introduktion för den som kommer ny i företaget.

– Alla är väldigt snälla här, och motiverade för sitt jobb. Jag ser att de som jobbar här är mycket bra på att ”get things done”. De tjafsar inte, de gör.

– Vad man hela tiden måste tänka på är att arbeta säkert. Både för sig själv på sitt eget skift, och med omtanke om skiftlaget som kommer efter. Man kan alltid bli bättre. Här i Zinkgruvan finns 160 års erfarenhet – å andra sidan har vi inte inhämtat så mycket erfarenhet från andra gruvor. Det är bra att vi har en gruvavdelning som är villig att testa nytt, och det är viktigt att vi arbetar systematiskt och strukturerat när vi prövar nya vägar.

Han nämner testerna som pågår just nu med fjärrlastning med Sandviks lastmaskiner. En är i gång, och nummer två har just levererats till Zinkgruvan.

– Vi behöver planeringsverktyget Deswik för att hjälpa oss se konsekvenserna av våra beslut. Tack vare programmet får man en bild av hela scenariot, och flera år framåt. Då kan vi direkt se relationer mellan exempelvis kassaflöde och antalet tillredda gavlar vi behöver ha för att uppnå ett jämnt flöde.

– I en verksamhet är alla viktiga och alla behövs. Kanske är det så att det viktigaste jobbet av alla har den som tömmer toaletterna under jord. Jag har själv sett

CRAIG VILL JOBBA FÖR ATT

- Bryta mer malm
- Förstärka organisationen för bergförstärkning
- Anpassa brytningstekniken
- Minska malmförlusterna
- Öka utvinningen
- Inte slösa
- Få ut wifi i hela gruvan
- Undvika fossila bränslen så mycket som möjligt
- Reducera kostnader
- Förbättra säkerheten – och då tänker jag mycket på entreprenörerna, att de är en del av Zinkgruvan, och vi måste ta hand om dem bättre.

hur illa det kan gå när en sådan uppgift går snett...

Vad händer nu då?

– Nu måste jag bara landa...! Vi har många viktiga projekt framför oss, det gäller ventilation, vatten, och vi har också ett jättejobb med dokumenthantering. Hur vi ska spara våra dokument, för att snabbt kunna hitta det vi söker. Zinkgruvan är en spännande gruva med många utmaningar!

MAGNUS ANDERSSON

Efter de förutsättningar som varit har vi gjort ett riktigt bra år hittills

Man nästan undrar om man råkat gå fel! Trapphuset i anrikningsverket strålar av vitt och blågrått. 1976 års bruna och orangea färgsättning är ett minne blott.

– Det var precis före sommaren som vi rustade kontorsmiljön och trapphuset. Nu går vi vidare på nästa fas, och bygger om manöverrummet med start nästa vecka, säger Magnus Andersson och ser påtagligt nöjd ut.

Hans eget kontor flödar av ljus sedan de bokhyllor som skymde två av rummets fönster plockats bort.

Ombyggnationen av manöverrummet kommer ske i sektioner och alla berörda har varit med i utvecklingsprocessen.

– Det är väl planerat och jag tror det kommer bli lite rörigt en period när det pågår.

Även i labbet pågår just nu en ombyggnation för att reducera bullernivån och förbättra ventilationen. Dessutom förändras arbetsflödet inne på labb, vilket är en efterlängtdad förbättring.

Produktionen

Under en tid har verket kämpat med låga halter och föroreningar i malmen vilket gör det svårt att producera ett bra koncentrat.

Utbytena har varit bra, dvs. man har fått ut det mesta av det som finns i malmen.

– Efter de förutsättningar som varit har vi gjort ett riktigt bra år hittills, summerar Magnus.

I malmladan ligger lagernivån för närvarande på 8000 ton, vilket innebär nästan tomt, och under några augustiveckor har man bara kunnat ha en kvarn igång. Sedan några dagar tillbaka körs dock båda kvarnarna igen.

Pastaproduktionen har gått bra under sommaren. Utbyggnaden med ett nytt hydraulrum för en ny pastapump fortsätter. Erik Fredriksson på projektavdelningen håller i trådarna för projektet och under andra halvan av oktober beräknas arbetet vara klart.

– Vi har fått in Maud Alexandersson som ny sektionschef för underhåll i verket, fortsätter Magnus. Hon var tidigare sektionschef för underhåll i gruvan, men nu har vi bildat en helt egen avdelning av personer som förut lydde direkt under mig, förklarar Magnus.

Sommaren i verket har varit bra. Värmen har inte påverkat oss något nämnvärt, visst vi är närmare larmgränserna, och har haft några enstaka driftstörningar, men inget märkvärdigt. Sommaren har

TRE SNABBA FRÅGOR

1. Hur går det med analyserna på malmen – kommer ni kunna köra alla malmtyper i en kvarn?

– Vi börjar få in svar på vår utredning, och under hösten kommer vi analysera och utvärdera. Inget klart än.

2. Hur har det gått för era sommarjobbare i verket?

– Det har gått fint! Vi har haft bra sommarjobbare i år.

3. Sprang du långa Run of Mine i år också?

– Jajamän!

varit intensiv på Enemossen, där man nu täckt den delen av mossen som vållat bekymmer med flygande sand.

– Vi har täckt med jord, och även sprutat gräsfrö, men det har inte grott så bra i sommar!

Sligbil i diket

I mitten av juli körde en sligbil av vägen nära Otterbäcken.

– Det gick lyckligtvis bra med chauffören, och vi hade hjälp av den torra väderleken som underlättade saneringsarbetet. Det var en allvarlig händelse, men den avlöpte bra.

– Totalt sett i företaget har vi legat lite högt en period i olyckor. Främst är det våra entreprenörer som drabbats. Här i verket har vi haft två stukade fötter och en spräckt läpp som behövde bli sydda.

Kristofer Ahlnäs och Johan Jantunen i verkets manöverrum dagarna före ombyggnaden. – Det bästa verktyget när man övervakar driften är att följa trendkurvorna, säger Johan. Då ser man vart man är på väg, hur länge nåt har pågått och man ser när det vänder.

Vilka månader det varit!

Det har varit en händelserik sommar och höst även utanför företaget. Här är några av de aktiviteter i kommunen vi har organiserat eller varit en del av.

JUNI

Zinkgruvan Mining sponsrar sommarläger för teknikintresserade tjejer.

JULI

Royal Prospect intog scenen vid Knallamuseet.

AUGUSTI

Premiär för Lakeside Pride – ett samarrangemang mellan Askersunds scenkonststavelning och Zinkgruvan Mining.

JUNI – AUGUSTI

Guidade turer ovan jord.

SEPTEMBER

Zinkgruvan Run of Mine arrangeras för andra året i rad.

SEPTEMBER

Zinkgruvan Mining under Askersunds företagsmessa.